

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 28.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13
za trikrat . . . " 10
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vsmi red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Romanovi.

Včeraj so začeli v Rusiji praznova-
ti tristoletnico, odkar je bil 21. februar-
ja 1613. boljar Mihajlo Feodorovič Ro-
manov v Moskvi od zastopnikov nara-
da izvoljen za cara.

Rodovina Romanov je za Rusijo
ogromno veliko storila. Do njihovega
nastopa Rusija sploh ni bila država,
oni pa so porazili Poljsko, ki se je bila
zajedla notri do Moskve, združili veli-
ko, malo in belo Rusijo, storili konec
tatarskemu gospodstvu in začeli boj
proti turštvu, ki ga balkanski Jugoslo-
vani zdaj dokončujejo, izrgali Šve-
dom vzhodno-morske dežele ter Fin-
sko, si podjarmili ostanek nekdanje
velike Poljske, nato začeli prodirati
proti skrajnemu vzhodu skoro do več-
nega ledu, na jug do pamiške planote
in ustvarili državo, kateri po raznolič-
nosti njenega prebivalstva, ver, običa-
jev in krajev ni enake na svetu.

Čuden stvar je ta Rusija. Nekaj
brezmejnega in nedoumljivega je v
njej. Očitno napreduje, a med veliki-
mi krizami. Tudi v rodbini Romanov
je nekaj tragičnega. Toda Rusija vse
prenese, notranje težave in zunanje
udarce. Tudi sedanji Romanov je lah-
ko na delo svoje rodovine ponosen. In
končno je patriarhalni vladar, obdan
tudi s cerkveno avtoriteto, najmočnej-
ša vez, ki spaja Rusijo v enoto.

Car Nikolaj se more danes prav
posebno veseliti nad tem, da se izpol-
njuje, o čemer so sanjali njegovi naj-
večji pradedje. Balkanski Slovani so
otresli od sebe turške verige in križ je
končno premagal polumesec. Sicer si
je Peter Vel. ta boj zamislil tako, da bi
Rusija sama ob Črnem, Mramornem
in Belem (egejskem morju) zavladovala,
vendar bo osamosvojenje balkanskih
Slovanov, kakor se je danes izvršilo,
Rusiji sami posredno in tudi neposred-
no v politično ter gospodarsko korist
— da ne govorimo o moralnem ugledu,
ki je velikanski. Nam avstrijskim Slo-
vanom more le zelo žal biti, da se je ta
predzadnji akt propada Turčije in pov-
zdiže balkanskih Slovanov izvršil v
znamenju najostrejšega nasprotstva
med Avstrijo in Rusijo.

Končno se je treba spominjati tudi
kulturnega napredka Rusije pod Ro-
manovi. Danes obdaja ruske pisatelje
in umetnike svetovna slava in ruski
učenjaki na vseh poljih človeškega
znanstva uživajo največji sloves. Tudi
v tem oziru je Rusija slovanstvo do-
stojno proslavila.

Državni zbor.

Dunaj, 6. marca.

Kaj je z rezervisti?

Cesarjevo pismo na visokega carja
je toliko ublažilo napetost med Av-
strijo in Rusijo, da je zagotovljena de-
mobilizacija obeh držav ob gališki me-
ji. Dekler pa ni zagotovljen mir na Bal-
kanu, hoče Rusija odpustiti samo do-
služene rezerviste iz l. 1910, to je pri-
bližno 40 moč pri stotnjici. Isto stori
tudi Avstrija že ta teden. Vojno ministr-
stvo je že izdalo potrebne ukaze za pre-
važanje rezervistov iz galiških garnizij.
Na jugu pa ostanejo avstrijske čete
zbrane, dokler diplomatije niso določili
Albaniji meje na severu, vzhodu in ju-
gu. Kdaj se to zgodi, tega danes skoraj
gotovo nihče ne ve. Sicer pa bodo
Albanci ostali na Balkanu oni živeli,
s katerim se bodo sosedje vedno rav-
nali za ploteve in prelaze. Če bodo ve-
levlasti hotele vzdrževati mir od Skad-
ra do Janine, imele bodo dovolj skrbi
in dela.

Sedanja balkanska kriza ima za
Avstrijo jako zle posledice. Ne glede
na izgube avstrijske trgovine na Bal-
kanu, je naša država že doslej štela
350 milijonov za mobilizacijo v varstvo
Albanije. Na tisoče in tisoče družin-
skih očetov je moralo oralo in senene
grablje zamenjati s puško. Vsi žele da
se čimprej vrnejo pod domačo streho.
To želi tudi prebivalstvo, isto žele tudi
poslanci. Toda razmere so močnejše,
nego vsa dobra volja.

Zato je današnji predlog soc. de-
mokratov prazna demonstracija. Se-
itiz in tovariši so namreč predlagali,
naj vlada takoj stori potrebne kora-
ke, da bodo vojno ministrstvo čimprej
odpustilo vse rezerviste. Poslanec
Seitz je zahteval začetkom seje, naj
zbornica sklene, da pride ta predlog
kot druga točka na dnevni red. Ta
predlog pa ni obveljal, ker so zanj gla-

sovali samo soc. demokrati, češki in
rusinski radikalci. Seveda bodo sedaj
soc. demokratska glasila zavijala oči,
češ: Samo soc. demokratje so pravi pri-
jatelji ljudstva, ker ti so zahtevali, da
se takoj odpuste rezervisti, toda večina
zbornice je pohodila ta predlog. In do-
bili se bodo kalini, ki se jim usedejo
tudi na to limanico. In to je ravno na-
men soc. demokratov, v istini pa je
predlog samo pesek v oči.

Ko bi zbornica soglasno pritrdila
predlogu, mogla bi vlada ta sklep na-
znaniti skupni vladi, oziroma ministr-
stvu za zunanje posle. In ta bi odgovo-
ril to, kar je danes že itak znano. Ru-
ska vlada se oklepa formalnih izgovor-
ov in zahteva, naj Avstrija prične z de-
mobilizacijo, češ, da je ta pričela z mo-
bilizacijo v Galiciji. Na Dunaju zopet
trdijo, da je Rusija pričela ob gališki
meji zbirati svoje polke in kore. Da-
našnja poročila pa trdijo, da Avstrija
še ta teden prične z demobilizacijo na
severo-vzhodni meji. Torej je soc. de-
mokratični predlog le sunek v zrak ali
vodo.

Toda za večino zbornice je bil me-
rodajen drug razlog, ko je odklonila
predlog. Soc. demokrati so namreč pri
tej priliki hoteli sprožiti razpravo o
vnanji politiki. In to je zbornica
hotela in morala preprečiti. Načeloma
bi taki razpravi v avstrijskem parla-
mentu ne ugovarjali, ker tudi Mažari
večkrat taka vprašanja razpravljajo v
zbornici. Toda ljudje božji, ali naj se
še sami mažemo z ilovico kakor Indi-
janci, ko nas je že inozemstvo dovolj
okidalo z blatom. Ali naj bi doživeli še
to sramoto, da soc. demokrati zvrnejo
vse svoje goliče gnojnice nad gršne,
spokorne in nedolžne glave! Morda si
kdo misli na tihem: To ne bi škodilo!
Na ta odgovor pa vprašamo z vso
resnostjo: Ali in komu bi koristilo?
Edino le vsem odkritim in prikritim
sovražnikom habsburške monarhije.
Ali naj jih še imenujemo, ki jih vsi do-
bro poznamo! Ne, danes bi bila taka
razprava v avstrijskem parlamentu
javnosti le v posmeh. Zvonili bi po toči
in umivali z amorca. Fuit ilion! Naša
skrb bodi, da začnemo njivo orati od
dr drugega konca, ako nas je sploh iz-
učila škoda.

Koncem seje so soc. demokrati še
enkrat poskusili srečo. Poslanec Das-

zynski je predlagal kot drugo točko,
razpravo o naredbi, s katero je vlada
začasno prepovedala izseljevanje de-
lavcev iz Galicije v Nemčijo. Ti sezon-
ski delavci, katerih je do 200.000, iščejo
spomladni zaslužka v Nemčiji in se vra-
čajo na jesen. Z ozirom na mobilizacijo
je vlada izdala svojo prepoved, ki pa
je gotovo prekliče, ko se izvrši demobi-
lizacija v Galiciji. Večina je tudi ta
predlog odklonila. Češki in rusinski
poslanci so se odtegnili glasovanju.

Krošnjarski zakon.

Zbornica nadaljuje prvo branje o
krošnjarskem zakonu. Že od leta 1894
je to vprašanje na dnevnem redu obr-
niških zbornic, zadržan in avstrijskega
parlamenta. Leta 1907 sta obe zbornici
sklenili nov načrt krošnjarskega zaka-
na, ki pa ni dobil najvišje sankcije,
ker je ugovarjala ogrska vlada. Sklice-
vala se je na člen XV. carinske in tr-
govinske pogodbe, ki velja za obrtnike
v obeh državnih polovicah, ne pa za
krošnjarje, katerih je največ iz »ma-
gyar-orszag«. Sedaj je to vprašanje že
četrtič v zbornici na dnevnem redu.
Novi načrt je v marsičem boljši od
prednikov. Tudi po tem načrtu so za-
varovane stare pravice krošnjarjev v
284 občinah z 236.530 duš. Teh je v čr-
nomaljskem okraju 10, v novomeškem
3 in v kočevskem 42. Več o tem, ko od-
sek dovrši svoje delo.

Finančni načrt.

Danes se je finančni odsek preril
do podrobne razprave o porazdelitvi
državnih prispevkov deželam iz višje
državne zganjarine in dohodarine. Soc.
demokratje sicer ugovarjajo, da uga-
njajo obstrukcijo v odseku proti finan-
čnemu načrtu. Toda njihova taktika je
obstrukcijska. Z dolgimi govori in vse-
ni sredstvi pasivne rezistence zavlaču-
jejo finančni načrt, od katerega so od-
visne že sklenjene višje plače državnih
uradnikov in uslužbencev ter asanaci-
ja deželnih financ. Danes je po konča-
ni splošni razpravi predlagal dr. Ren-
ner, naj odsek preide na dnevni red,
to je, naj vrže pod mizo ves finančni
načrt in sklene zakon, da država vsaki
deželi plačuje polovico učiteljskih
plač. Dr. Renner je predložil še drug
načrt zakona, ki naj bi uredil kontrolo
deželnih financ in s tem kršil avtono-

LISTEK.

Naš profesor.

Zapisal A. Kalan.

Integer vitae scelerisque
purus. — Horacij. (Ode
knjiga I., XXII. I.)

Ravan, slok in visok je pred leti
ponosno stopal po ljubljanskih ulicah
Anton Skubic, profesor klasičnih jezi-
kov na naši stari gimnaziji. Bil je
skrbno opravljen. Resnega obraza je
hodil v šolo, še bolj resnega iz šole;
odzdravljaj je hladno a dostojno cum
parva capitis inclinatione. Kdor ga ni
od bližje poznal, bi bil mnenja, da uče-
ni profesor tudi na cesti citira svojega
Horacija: Odi profanum vulgus et
arceo.

Salona in parketa ni bil vaju, da-
si se je svojčas baje poskušal tudi na
tem nevarnem labilnem torišču. Dijaki
smo si pripovedovali, da je na nekem
elitnem balu v kazini — dijaki smo
bili tedaj še polni narodnega navdu-
šenja — svoji plesalki negalantno sto-
pil na nogo in odtodaj se je odtegnil
vsaki ženski družbi in ostal samec. Ži-
vel je sredi živahnega mesta v svoji
celici kakor anahoret. Odkar je umrl
nekdanji šolski nadzornik Šolar, kate-
rega se spominja seveda le še starejša
generacija, ni več občeval z nobenim

človekom. Samo dolžnost ga je še pri-
gnala v družbo. Tako se je moral ob
neki priliki s kolegi vred pokloniti te-
danjemu deželnemu predsedniku ba-
ronu Winklerju. — Moč službe se je
gotovo resno pripravljaj na to poklo-
nitev. Ker je bil mnenja, da mora člo-
vek ob taki priliki tudi kaj spregovo-
riti, tudi on ni molčal. Meint, je v raz-
govoru baje rekel dež. predsedniku,
Herr Landespräsident werden mit
ihrem Gehalte schwer auskommen,
nachdem Sie so viele Kinder haben. —
Bil je namreč profesor njegovih sinov.
Baron Winkler pa ga je smehljaje po-
tolažil, da naj ga ta skrb kar nič ne
moti pri njegovem pouku.

Profesor je bil naš Anton Skubic,
seveda s tem še ni rečeno, da bi bil
moral biti tudi pedagog. On in dijaki
smo si bili precej narazen. Drug dru-
gega nismo poznali. Ako smo napravili
kak dijaški nered, čudil se je, kako
moremo pri teh letih in pri tej pameti
kaj takega napraviti. Z visokega vidi-
ka je motril življenje, dijaki pa smo se
igrali po cvetnih travnikih mladosti
tudi ob njegovih šolskih urah. Marsi-
katero uro smo mu zagrenili, marsi-
katero krivico prizadeli — on nam je
bil vedno pravičen in prizanesljiv.
Kdo ve kako nas ni vnelal za klasike.
Bolj v senci klasikov smo se ž njim
sprehajali. Slovnica je pela še v višjih
gimnazijskih razredih saj eno uro
vsak teden. »Tretja klop!« — pa smo
šli iz tretje klopi pred kateder neza-

dostnega znanja slovnice obtoženi de-
linkventi.

»Wievielfach ist die Zeit?« — S
tem stereotipnim vprašanjem se je pri-
čenjala vsaki pot slovniska ura, ki je
bila nam seveda zelo neprijetna. —
Bolj po domače smo se imeli ob šol-
skih pismenih nalogah, ob teh urah
se je pojavilo — seveda v najtesnej-
šem pomenu besede — preseljevanje
narodov. Slabi Latinci so se presedali
k boljšim, ali hodili saj pomakati pero v
tintnik nalogam bolj vajenih tovari-
šev; delali smo naloge viribus unitis.
Gospod profesor nas je imel za pošte-
njake in je preziral take malenkostne
nerede. Smola je bila le ta, da tedaj ni
bil na ljubljanski gimnaziji ravnatelj
— Luka Lukič, ki o njem poroča Niko-
lajevič Gogol v svojem klasičnem »Re-
vizorju«. Ta je imel na svojem zavodu
sila učene profesorje, ki so se izobra-
ževali na raznih visokih šolah, vendar
pa so imeli svoje posebne muhe, ki se
nikakor niso ujemale z njih učenja-
škim poklicem. Pa ker je bil Luka Lu-
kič sam svoj gospod in ni bilo še reviz-
zorja v njegovem zavodu, odkar ga je
on vodil, hodil je sam svojo pot in tu-
di profesorji so hodili svojo pot. — Naš
ravnatelj, nepozabni Jakob Smolej, pa
ni bil Luka Lukič in zato je revizija
vsled krivde nas dijakov slabo izpad-
la. No, pa hudega nič ni bilo. Naš po-
kojni ravnatelj je sicer vedno godel in
mrmral, a je imel rad mladino in je
spoštoval svoje kolege. Preiskava, ka-

tero je naperil ravnatelj proti nam po
disciplinarnem redu, ni ugotovila no-
benih deliktov, ker je ravnatelj takoj
ustavil dijaka, ki se je hotel zareči v
svojem zagovoru. Izkušen moč je po-
znal mladino in z njo ravnal, kakor je
primerno ravnati z ljudmi v teh letih
in pri tej pameti.

Tako sta tudi Smolej in Skubic
mirno skupaj orala na šolski ledini.

Pošteno je doslužil profesor Sku-
bic svojih trideset službenih let in sto-
pil je v pokoj s tedaj precej skromno
pokojsnino. Ločil se je ložje od zavoda
kakor naš ravnatelj Smolej, ki je že
več let vpokojen prihajal ob tri četrti
na osem vsaki dan pred sedaj podrti
staro gimnazijo, šel z viržinko okoli
poslopja in se obrnil v stolnico k osmi
masi.

Naš profesor Skubic je imel svoje
nazore, v zadnjih letih svoje fiksne
ideje. Klasični Olimp in naša nebesa,
Had in pekli, krščanski Bog in grški
bogovi, ljudje na zemlji in na zvezdah,
duhovi v višinah in v podzemlju — vse
to se je neurejeno kotljalo po njegovi
glavi. Kot filozof je opazoval grozni po-
tres v Ljubljani, miren občudoval de-
lovanje bogov nad zemljo in pod zem-
ljo, dočim so drugi plakali in obupo-
vali. — Meint, ich dachte, es wäre ein
Erdbeben, mi je dejal čisto hladno, ko
sva se nekaj dni po potresu srečala na
cesti.

Bil je mož poln naravnih kreposti.
Krivice ni poznalo njegovo plemenito

mijo dežel. Odsek je z veliko večino odklonil vse Rennerjeve predloge. Jutri se prične podrobna razprava. Poleg soc. demokratov so bili Rusini, ki so zavlačevali razpravo, ker so s tem hoteli prisiliti Poljake do koncesij pri reformi volilnega reda za Galicijo. Danes se je posrečil kompromis tudi glede volitev v okrajne zastope. Rusinski klub sicer še ni odobril kompromisa, upanje pa je, da se zgodi. V tem slučaju utegne finančni odsek drugi teden dovršiti svoje delo, vendar pa je skoraj izključeno, da bi parlament še pred Veliko nočjo sklenil finančni načrt. Zbornica jutri baje pretrga seje do 8. aprila.

Janina — grška.

Kdo bi si bil kaj takega mislil! Pet mesecev oblega velika bulgarska in srbska armada Odrin, a ga ne more zavzeti, Sukri paša ga kakor lev brani. Koliko tisoč Bulgarov je pred odrinskimi utrdbami pustilo svoje življenje! Kralj Nikita je za Skader žrtvoval morebiti že eno tretjino črnogorske krvi, Riza bej pa se oblegovalcem roga in jih še napada ter obje po njih na prostem polju. Zdaj so pa Grki Janino zavzeli!

Janina sicer ni tako zavarovana kot Odrin, a gotovo tako kakor Skader. Imela je tudi hrabrega branitelja v osebi Essad paše. Grki pa so na kopnem vse prej kot junaki. Na morju vsa čast, na suhem pa Grk kaj rad pete pokaze. Solun so dobili potomci Periklejevi po zvijači, ki je seveda še nepojasnjena. Za Janino so se pa, kakor se da sklepati, res hrabro bili. Zavzeli so jo sami, dočim se pred Odrinom trudijo Bulgari in Srbi, pred Skadrom pa Srbi in Črnogorci. Pred Janino je stal grški prestolonaslednik s 70.000 možmi, Essad paša pa je tudi imel nad 30.000 vojakov, kar je za uspešno obrambo več kot zadostilo.

Naj bo stvar kakor hoče, Grkom Janino od vsega srca privoščimo. Grški uspeh je uspeh cele balkanske zveze. Treba je pomisliti, kako se avstrijska in laška diplomacija zadnji čas silno trudita, da tudi Grčijo priščipneta. Lahki ne privoščijo Grkom egejskih otokov, grof Berchtold pa bi jim bil rad Janino odjedel, da bi ustvaril svojo Veliko Albanijo. Zdaj pa to ne bo šlo. Grki Janine ne bodo dali, Berchtold in San Giuliano pa bosta morala končno reči ja in amen. Zavzetje Janine je prišlo ravno v času, ko so Albanci v Trstu peli tako slavo Essad paši in Janino tako navdušeno sebi prisvajali, da si je to mesto popolnoma grškega značaja, ima same grške šole in grškega metropolitana. Albanci se bodo za Janino morali zdaj obrisati.

Zavzetje Janine bo imelo morebiti tudi to posledico, da se bodo po želji Venizelosa in Pasica meje Grčije in Srbije dotikale in da ne bo Bulgarija kakor klin med Srbijo in Grčijo.

POROČILA O ZAVZETJU JANINE.

Atene, 6. marca. Včeraj se je začel splošni naskok na Bizani, kojega baterije so bile po večjem delu uničene. Levo grško krilo je osvojilo Maniolaso, potem so Grki zavzeli utrdbe Hagios Nikolaos (Sv. Miklavž). Istodobno so Grki prodirali proti Janini od vzhoda. Bizani je v rokah Grkov. Pričakuje se predaja mesta s posadko 25.000 mož. V Atenah vlada brezmejno veselje.

sree. Bil je velik patriot. Imel je čut za državne potrebe. Nikoli mu ni bila v mislih, še manj v željah kaka regulacija plač. Nasprotno. Ko je država sama zvišala pokojnino tudi vpokojenim uradnikom, se je on trdovratno branil sprejeti zvišano pokojnino. Česar človek ne zasluži, do tega nima pravice, je dejal. Bil je penzionist, ki je redno uradni podpis pobotnice, da še živi, vselej plačal z dvema kronama. Ko so mu v uradu zatrjevali, da je podpis brezplačen, je rekel: Vsak delavec je vreden svojega plačila.

Bil je zlata duša, mož odprtega srca in odprtih rok. Malo poznan v boljših krogih, bil je dobro znan ljubljanskim revežem in delomrznežem. Nobeden ni šel od njega praznih rok. Žal, da je bil predober in da so razni pohajči zlorabljali njegovo plemenito radodarnost.

Crescentem sequitur cura pecuniarum (Horacij Ode III., 16. 17.) si je mislil profesor Skubic in delil radodarno, da si zmanjša skrb, a drugi so imeli drugo skrb, da ga brezvestneži popolno ne slečejo in zato so v zadnjih letih zanj oskrbeli kuratelno ter pokojniku tako rešili nekaj imetja.

Izredno marljivo je veliko let zahajal v stolno cerkev vsaki dan h konventni maši in popoldne k večernicam stolnih kanonikov. Dasi ni bil pod oblastjo našega rektorja chori, ki kakor pozorno oko postave bistro motri vsak nezaseden »stallum« v koru, je

Atene, 6. marca. Diadoh (prestolonaslednik) je odredil, da se proti vsem sovražnikom pozicijam otvori silen ogenj. V teku celega dne se je izstrelilo nad 30.000 krogelj, ki so na fortu Bizaniju napravili veliko škodo. Vseh šest baterij tega forta je popolnoma umolknilo. Medtem so znatni grški oddelki prodrli do višin pri Maniolasu. Kanonada je trajala celo noč in je včeraj zjutraj postala zopet silnejša. Medtem ko so čete na levem krilu sovražnika hrabro napadle, so se Turki, ki so se naskoka take mase ustrašili, začeli naglo v neredu umikati. Drugi dan popoldne so Grki zasedli višine sv. Nikolaja, pri čemer je bilo 110 turških vojakov vjetih. Grki so nato zasedli Drisko in Kotovraki. Ob 3. uri popoldne je beg Turkov na levem krilu postal splošen. Sovražnik je v divjem diru tekel proti Janini. Beg Turkov je do noči trajal. Težka artiljerija Grkov pri Aitoraki je izstrelila proti Janini 15 granat, ki so padle na zemljo pri Katiki. Bramba Janine same je bila zelo slaba. Grške čete so prodrele do Dulussija pred Janino.

Atene, 6. marca. General Skutso je s tremi eskadroni odkorakal v Janino. Na fortu Bizani vihra grška zastava.

Atene, 6. marca. Brzobjavka Diadoha od 6. ure zjutraj poroča: Potem ko je grška armada celo levo fronto trdnjave Janina zavzela ter Bizani kakor tudi Kastrico osvojila, mi je Essad paša sporočil, da se s svojo armado preda kot vojni vjetnik.

Trst, 6. marca. Po semkaj došli poročili je pri zavzetju Janine padlo Grkom v roke 22.000 turških vojakov. Izgube Grkov v boju za Janino znašajo 4—5000 mož.

Solun, 6. marca. Tu so ob priliki padca Janine peli slovesno zahvalnico, katere so se udeležili kralj in kraljica, principi in oblasti. Prebivalstvo iz radosti strelja. Posebno so veseli Srbi. Grški in srbski častniki se pod zastavami navdušeno bratijo.

Atene, 6. marca. Vsled poročila o zavzetju Janine je zavladalo tu velikansko navdušenje. Po cestah se poje narodna himna. Zvonovi vseh cerkva zvonijo.

Iz včerajšnje seje občinskega sveta ljubljanskega.

Naznanila županova.

Župan naznanja, da se bo 29. t. m. pri upravnem sodišču vršila obravnava vsled pritožbe občinskega sveta proti odloku deželnega odbora radi tržnih razmer. Zastopal bo občino sam na lastne stroške. — Nekaj liberalnih občinskih svetnikov kliče »Bravo!« »Bravo!« Stefe: »Gospodje, »Bravo«, pa počakajte za po — obravnavi.« Vesclost.

Finančno ministrstvo za viško občino ni dovolilo, da bi v slučaju razširjenja ljubljanskega mestnega vodovoda ljubljanska občina ne plačala davka za oddajo vode, zato bo viška občina, če bo želela dobiti vodo iz ljubljanskega vodovoda morala plačati davek, ki ga bo finančna oblast predpisala ljubljanski občini.

17. t. m. se vrši komisija radi električnih naprav ob strugi Ljubljanice. Župan najame strokovnjaka-tehnika in pravnega zastopnika, »ker se od nje-

vendar veliko bolj redno dohajal h kornim molitvam kakor jaz.

Počasi so se odprla velika vrata in vstopil je profesor, obstal pri kropilniku, se prekrizal in stopil tri, štiri korake ob klopih. Imel je določeno klop, obstal je ob klopi, pogledal proti oltarju in se polagoma vsedel v klop ter poslušal latinske psalme.

Zadnje leto se mu je ravna, visoka postava zelo vklonila, korak mu je večkrat zadržal, opešal je mož, ki sicer ni poznal bolezní.

In ko so se sedaj v postnem času iz kora glasili prelepi, pretresljivi glasovi vedno klasičnega vidca Izaija: Advenerunt dies poenitentiae — danijo se nam pokore dnevi... in: Esurienti frange panem — lačnemu nalomi kruha... tedaj ni bilo več v stolnici profesorja Skubica. Bogatemu na dobrih delih je zanj ugašal pokore dan.

Tedaj pa so sporočili listi, da je prof. Skubic obolel in ker ni imel nikogar, da bi ga negoval v bolezní, so ga oddali v mestno ubožnico, kjer je kmalu lepo oskrbljen preminul. Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas regumque turres (Horacij, Ode knj. I. IV. 13.) Na potu v grob so ga spremili številni njegovi bivši dijaki.

Z neminljivo srečo ga gotovo dobrotni Bog v večnem Olimpu obsiplje: lustum ac tenacem propositi virum (Horacij, Ode knj. 3. 3. 1.)

ga ne more zahtevati, da bi on občino povsod zastopale.

Za tekmovalno streljanje graškega vojnega kora meseca junija se preskrbi za častnike stanovanja.

Župan naznanja rešitev Likozarjevega samostalnega predloga radi železniških tračnic na Dolenjski cesti in pravi, da bo železnica prestavila tračnice. — Kakor znano je v tej zadevi od strani S. L. S. mnogo prej že v magistratnem gremiju bilo govora in je tedaj na to iniciativo prišel magistrat posredovati. Likozar je s svojim predlogom zopet prepozno prišel.

V zadevi interpelacije občinskega svetnika I. Kregarja radi regulacije Stare poti pri posestvu g. Jelenica, odgovarja župan, da je zadeva sedaj v teku in da je upati na ugodno rešitev.

Vsled interpelacije občinskega svetnika Jegliča dobi Holzapflovca ulica še eno električno svetilko. — Na interpelacijo obč. svetnika Tomaža Novaka, odgovarja župan, da posestniki ob cesti v Mestni log morajo cesto sami nasipati. Zelena in Stranska pot se nasipa. Glede trebljenja jarkov v Trnovem je naročil, naj mestni stavbni urad kmalu konča merjenje višinskih razmer.

Poročila raznih odsekov.

Proti električni železnici se vložijo ugotovljena tožba radi prispevka k stroškom za zgradbo novih mostov. — Deželni komisiji za tujski promet bo občina prispevala letnih 2000 K. — Nagrade za načrte za regulacijo severnega dela Ljubljane se določijo tako, kakor smo že poročali. — Ob Poljski cesti v Vodmatu se napravijo tri žarnice. — Gjuro Rašica se je pritožil proti odloku mestnega magistrata glede naprave trotoarja, odnosno položitve varščine za trotoar pred njegovo hišo v Marimontovi ulici. Odsek prizna upravičenost njegove pritožbe, predlaga razveljavljenje varščine in napravo trotoarja.

Službena pragmatika za mestne uradnike.

Nato pride na vrsto službena pragmatika za mestne uradnike.

Poročevalec obč. svetnik Reisinger v kratkih besedah priporoča, naj se sprejme predloga odseka, v katerem so sodelovale vse tri stranke.

Občinski svetnik S. L. S. Lilleg o službeni pragmatiki mestnih uradnikov.

Občinski svetnik S. L. S. Lilleg izvaja:

Občinskemu svetu je predložena službena pragmatika za magistratne uradnike, da se občinski svet konečno o njej izreče in jo ugotovi.

Kakor ste se prepričali, je sestava te pragmatike zelo skrbno delo pragmatičnega odseka, ker odgovarja vsem modernim zahtevam, za katere se vsepovsod trudijo avtonomni in državni uradniki deloma z uspehom, deloma pa brez vsakega upanja do uspeha.

Uradništvo mora ugotovitev te pragmatike pozdravljati z veseljem — zadovoljiti mora pa pragmatika tudi občinski svet, kajti pri sestavi iste so sodelovale v občinskem svetu zastopane politične stranke z vidnim namenom, da postavijo kaj trajno dobrega.

Pri sestavi te pragmatike so imeli člani pragmatičnega odseka vedno pred očmi, da gre za to, uradniku kolikor možno zboljšati gospodarski položaj in niso niti trenotek presojali stvari s političnega stališča.

Službena pragmatika vsebuje poleg splošnega dela, kateri določa zahteve za vsprejem v magistratno službo: Kvalifikacijo itd., dolžnosti in pravice uradništva.

Dolžnosti in pravice so precizno označene, ne dopuščajo nobenega dvoma in izključujejo — kar je treba posebno poudarjati — izvajanje vsake protekcije.

Uradnik, ki vestno izpolnjuje svoje dolžnosti, se ne more in ne sme nikdar zapostavljati, in ima vedno pravice pred onim, ki je za njim vstopil v magistratno službo, če zadošča zahtevam razpisa in je dobro kvalificiran.

Poleg tega pa udeležuje službena pragmatika nekaj popolnoma novega, to je: časovno napredovanje.

Časovno napredovanje je posebna važnost, ker omogoči uradniku za celi čas službovanja, da lahko že naprej računa z določenimi prejemki.

Ugotovitev časovnega napredovanja je tedaj neprecenljive vrednosti.

Časovno napredovanje vsebuje tri skupine: A, B in C, v katere se uvrste uradniki na podlagi njihove predizobrazbe.

V skupino A spadajo uradniki z akademsko izobrazbo in dosežejo po 19. letu službene dobe prejemke VII. činovnega razreda,

Za skupino B, kateri pripadajo uradniki računske in blagajniške stroke, se zahteva absolvirana srednja šola in predpisani strokovni izpiti.

Uradniki te skupine napredujejo po preteku 22 službenih let do prejemkov VII. č. r.

Za skupino C se zahteva absolvirana srednja šola — ta kategorija je namenjena za pisarniške uradnike.

Uradniki te kategorije dobe po 28. službenem letu prejemke VII. činovnega razreda.

Časovno napredovanje pomenja za uradnike skupin B in C velikansko napredek — kajti na podlagi časovnega napredovanja je vsakemu uradniku mogoče v določenem času doseči prejemke VIII. činovnega razreda, kateri pri današnji draginji komaj tvorijo takozvani eksistenčni minimum.

Obžalujem le eno, in to je, da z ozirom na finančni položaj ni mogoče udeležiti prejšnjih terminov v doseg tega eksistenčnega minima.

Za prehod se predlaga, da uradniki, ki sedaj službujejo pri raznih službenih strokah, čeravno njih predizobrazba zahtevam za to službeno skupino ne odgovarja, vseeno postanejo deležni vseh ugodnosti, ki jih nudi nova službena pragmatika za posamezne skupine.

Predlaga se tudi, da se uradniki, ki so absolvirali celo srednjo šolo in so sedaj slučajno prideleni pisarniški službi, za prehod ad personam uvrste v kategorijo B, ki odgovarja njihovi predizobrazbi.

Te prehodne določbe so gotovo pravične in morajo zadostiti vsem željam uradništva.

VI. poglavje govori o kaznovanju in kršenju dolžnosti.

Tudi tukaj je mnogo določb, katere preveča moderni duh.

Vsepovsod je dana uradniku prilika, da pokliče kot zadnjo pomoč občinski svet — pri današnji sestavi občinskega sveta je popolnoma izključeno, da bi isti vedoma ali namenoma delal krivico.

Dodatno k pragmatiki so določbe o potovalnih pristojbinah; tukaj najdemo poleg drugega neko, dosedaj ne običajno novost: to so »prenočnine«.

Najvažnejši dodatek k tej pragmatiki so pa določila o preskrbninah mestnih uradnikov, njih vdov in sirot.

Ta dodatek udeležuje res idealne določbe, kakor zvišanje pokojninske podlage, vdovnin in vzgojnin. Določbe o sirotnini so se pa preuredile na tak način, da zasigurajo v polni meri sirotam življenska sredstva do onega časa, ko se z lahkoto same prežive.

Dovolite, gospodje, da še označim stališče stranke, kateri imam čast pripadati, nasproti predloženim pragmatiki in uradništvu.

Mi z največjim veseljem pozdravljamo predloženo pragmatiko, ker uvidimo, da uradništvo, če ni gmotno tako podprto, da uspešno kljubuje rastoči draginji, nikakor ne more izvrševati naloženega mu dela z ono pridnostjo in vestnostjo, kakor sme in mora to mestna uprava od poedincev zahtevati.

Naše stališče je: uprava imej dobro uradništvo, zato ga pa tudi dobro plačaj.

Časovno napredovanje sicer omogoča vsakemu uradniku, da lahko za naprej računa s stalno določenimi prejemki, vendar pa ni nikak korelati proti vedno rastoči draginji; zato bi mi po zdravljali mi tudi kak predlog, na podlagi katerega bi se zvišale temeljne plače, kakor se bo to zgodilo za uradništvo mestne hranilnice.

Le z ozirom na to, da se za mestno uradništvo zopet zviša, čeravno neznatno, dejalnostna doklada, da se zviša pokojninska podlaga, vdovnina in vzgojnina in se preuredi sirotnina in s posebnim ozirom na finančni položaj, smo se zedinili glasovati za odsek predlog, da zasedaj temeljne plače ostanejo neizpremenljive, v nadi, da se tudi tozadevno potrebno ukrene, kakor hitro se finančni položaj zboljša.

Z ugotovitvijo službene pragmatike se zvišajo izdatki za uradništvo, nikakor pa ne sme to vplivati na sklepe, kateri se imajo danes izvršiti, kajti samoobsebi malenkostno večje obremenjenje mestnih financ izgubi ost, — če se bo dalo pri upravi varčevati.

Čuli smo od merodajne strani, da je v nekaterih strokah uradništva preveč.

Stvar občinskega sveta bo, da v najkrajšem času na mestnem magistratu uredi status uradništva na podlagi najnujnejše potrebe; ko se bo to zgodilo — se lahko zvišajo temeljne plače.

Uradništvo bo potem draginjskim razmeram primerno plačano in se bo posvetilo delu z mnogo večjo vnemo.

Mi smo pazno zasledovali razvoj pragmatike in glasujemo z veseljem za

vse predloge pragmatičnega odseka — kajti iz pragmatike, ki jo imamo v rokah, je razvidno, da je pragmatični odsek vseskozi zasledoval dobrobit uradništva.

Mi pri ugotovitvi službene pragmatike ne zasledujemo demagogičnih namenov, izjavljamo pa, da bomo vsakega uradnika, ki vestno izpolnjuje svoje dolžnosti, ne glede na njegovo politično pripadnost — ako bi se mu imela goditi kaka krivica — z vso močjo ščitili.

Menim, da smo pri obravnavanju in ugotovitvi pragmatike dovolj jasno dokazali, da nam je dobrobit uradništva pri srcu; natančneje, da je S. L. S. principielno sovražna, je tedaj le prazna bajka. (Živahno ploskanje.)

Občinska svetnika podžupan dr. Triller in Kristan sta v imenu svojih strank podala izjavi, da soglašata s službeno pragmatiko.

Stališče Nemcev.

Občinski svetnik Pammer in Staudacher zahtevata naj bo v pragmatiki določitev, da mora uradnik znati oba deželna jezika in pa da se črta določba, da se smejo nastavljeni uradniki, ki so študirali na Hrvaškem, Slavoniji in v Bosni. Pri tej točki je polemiziral obč. svetnik Pustoslemšek, ki pa bi bolje storil, da je odgovor prepustil poročevalcu.

Poročevalec omenja, da določbe o jeziku sploh ni v pragmatiki, ker je samoočbeni umevno, da mora prosilec znati slovensko, nemški pa vsak zna, kdor hodi v šole. Na Hrvaškem študira mnogo naših ljudi.

Pri glasovanju so bile zgoraj omenjene zahteve Nemcev odklonjene, sprejet je pa bil predlog občinskega svetnika Pammerja, da se za tehnike ustanovi mesto višjega stavb. svetnika s šestim činovnim razredom.

Službena pragmatika je bila nato soglasno sprejeta.

Službena pragmatika za uradnike »Mestne hranilnice«.

Nato je bila sprejeta službena pragmatika za uradnike Mestne hranilnice z nekaterimi izpremembami. Občinski svet je ugodil zahtevi, da velja ta pragmatika od 1. julija 1912. Istotako, da glede nadurnega dela velja za uradnike Mestne hranilnice itd. kot za uradnike mestnega magistrata, da je v najnujnejših slučajih vsakemu uradniku izvrševati službo, dalje, da se nadomesti izpit iz državnega računstva z izpitom iz trgovskega knjigovodstva. Uradni slugi dode zimske suknje vsako tretje leto, ne vsako peto, kakor je bilo v načrtu. Debate o tem so se udeležili občinski svetniki Kristan, Lilleg, Milohnoja, Pustoslemšek, dr. Triller, Trnkoczy in župan.

Županova izjava.

Župan pravi: Svoj čas se je reklo, da občinski svet večine enega glasu se ne bo mogel vzdržati, da se bodo stranke same med seboj snedle. Položaj v občinskem svetu pa je zdrav, kar priča, da se je rešila službena pragmatika s sodelovanjem vseh političnih strank. Pozdravlja to in želi, da bi kaj takega še večkrat sledilo. Zahvaljuje se gospodom, ki so sodelovali v odseku.

Nesnaga pred južnim kolodvorom.

Občinski svetnik S. L. S. Marinko je interpeliral radi občestnih kupov blata in odpadkov na cesti južne železnice ter je zahteval, naj se posreduje pri južni železnici, da se to uredi.

V tajni seji.

V tajni seji je bil imenovan za knjig. praktika g. Slapničar. — Priporočil se odstopitev gostilniške koncesije Lucije Kopec Korbarju, dovoli se premostitev gostilniške koncesije Marije Kolar, Antonu Novaku na Rimski cesti se dovoli točiti tudi čaj. — Sprejmejo se prehodne določbe za mestne uradnike.

Dnevne novice.

+ **Odbor S. K. S. Z. za Koroško** se je sledeče sestavil: predsednik dr. Val. Rožič, podpredsednik dr. L. Ehrlich, tajnik in blagajnik Vajncel, odborniki: urednik Smodej, Kos, Müller in gospa Cinkovic. Poleg ožjega odbora obstoji še širši odbor. — S. K. S. Z. za Koroško priredi letos več ženskih shodov in socialnih tečajev in dva romarska vlaka. Tudi za veliko udeležbo letošnjega katoliškega shoda v Ljubljani bo poskrbela.

+ **Novo vprašanje** muči zdaj diplomate okoli »Reichspost«. To so namreč Kucovlahi. S temi ljudmi je ravno tak križ kakor z Albanci, če ne še večji. Prvič jih posebno veliko ni, drugič razen par bukaških profesorjev sami ne vedo, kaj so. Grki sodijo, da so

grške, Rumuni, da so rumunske, Albanci, da so albanske krvi, najbrž so pa neka vlaško-slovansko-grško-turška balkanska mešanica. V Bukarešti so si izmislili, da tudi Kucovlahi rabijo posebno državo in na Dunaju bi seveda tudi tako državo radi ustanovili, če bi mogli, kar dokazuje včerajšnji uvodnik »Reichspost«. To zgolj iz ljubezni do posameznih narodnosti, ki morajo po najnovejšem geslu naše diplomacije imeti vsaka svojo neodvisno državo, pri čemer seveda dunajski diplomati na lastno v Avstriji prebivajoče narode ne mislijo. Kucovlahi na Balkanu naj dobe svoje kraljestvo, Hrvat v monarhiji pa batine po hrbtu. Čudno pa je, da so naši diplomati popolnoma pozabili na neko po Balkanu zelo razširjeno plemo, na cingare, po domače cigane. Ti imajo že zdaj svojega kralja, samo da ni oficijelno priznan. Tega bi bilo torej treba samo od strani veseli priznati, podložnikov pa bi mu ne manjkalo, ker je menda ciganov na Balkanu še veliko več kot je Kucovlahov. Morebiti bi se pa dala še kakšna narodnost na Balkanu najti, ki bi rada svojo državo dobila. Pretendentov gotovo ne bo manjkalo — za koroškega Doberniga, ki tako želi priti na jadransko obalo ali vsaj blizu nje, bi se morebiti ravno na Balkanu kakšen prestol našel, ker mu je Koroška očividno premajna.

+ **Uspeh v narodno-gospodarskem pododseku.** Pododsek narodno-gospodarskega odseka državnega zbora je razpravljal v včerajšnji seji o napravi centralne zadrugne blagajne. Včeraj je podal poročilo mladostnik dr. Franta kot soporočevalec dr. Kreka in izjavil, da nimajo Čehi na tem zavodu nobenega interesa; zato predlaga, naj preide pododsek mimo tega vprašanja kar na dnevni red. Prav pametno ga je zavrnil nemški nacionalni Einspinner. Dejal je, da govori dr. Franta v imenu gotovih krogov na Češkem, ne pa v imenu čeških obrtnikov. Vsi nemški in češki obrtniki zahtevajo, da se taka blagajna osnuje. Na vsak način se mora doseči, da bodo tudi v Avstriji mali ljudje deležni kredita avstro-ogrške banke, katerega uživajo na Ogrskem. Zato naj Čehi odpor proti temu zavodu opuste. Nemški nacionalcem torej gre v glavo, kar »bratom« Čehom ne gre.

— Na učiteljsko družbo streljal.

— **Slovenski Dom** ga je izdal. Izpred sodišča v Novem mestu se nam poroča: Dne 24. septembra 1912 se je zbrala v Zameškem v gostilni Kresova učiteljska družba iz Št. Jerneja, Rake in Zameškega. V mraku, ko je bila družba najbolj razpoložena, prepevala pesmi, prideta v gostilno Janez Fakin in Alojzij Jordan iz Zameškega. Kupila sta tobak in užigalice ter je pri tej priliki Fakin srdito pogledal na mizo, kjer je sedela vesela družba in dejal proti Jordanu: »Dajva jih počakati, pa nabit!« Gostilničarju pa je dejal, pogledaje na mizo: »Kaj ta vrag tukaj dela?« Gostilničar Kresov in njegova večglava družina se je podala nato v kuhinjo k večerji. K tej mizi je prisedel tudi Janez Jarkovič iz Mušče vasi. Da bi pa slišal gostilničar zahteve gostov, je pustil kuhinjska vrata odprta. Okoli pol 8. ure zvečer pa počil zunaj oster strel skozi okno, pri katerem je sedela učiteljska družba v gostilno in so bili zadeti Marija Kotnik, učiteljica v Raki, trgovski pomočnik Ulrih Klembas iz Št. Jerneja in Janez Jarkovič iz Mršče vasi, kateri je sedel nasproti oknu v kuhinji. Šibre so priletele skozi okno v gostilniško sobo in v nasproti ležečo kuhinjo, kjer so obtičale v steni kuhinje v razdalji 50 cm na široko in 95 cm na visoko. Bilo je videti 15 luknj. Marija Kotnik je zadobila obstrelbo v desno roko, katera ji je zdrobila medlansko kost. Projektila šibere sta obstala v roki in ležala tik ob koželjnični odvodnici, če bi jo raztrgala, nastala bi smrtna nevarnost vsled izkravitve. Prestreljen je bil tudi klobuk. Ulrih Klembas, kateri je k družbi prisedel, je sedel s hrbtom proti oknu, Mariji Kotnik nasproti. Zadobil je štiri ustreljine, in sicer prestrel desno in leve čeljusti, strel v zatilnik, desno lopatico in v desno trikotno mišico. Poškodbi na zatilniku in lopatici ste bili smrtonosni. Janez Jarkovič pa je bil zadet pri desnem očesu. Vsi drugi izletniki Janez Golob, Jože Brtoncelj in Milka Vovk iz Rake, Janez Franke, Leopold Namorš, Evalija Tančar, Avgusta Arh, učitelj in učiteljice v Št. Jerneju ter Mimi Straus iz Zameškega in poštar Ivan Tomažič iz Št. Jerneja so odšli srečno šibram in niso zadobili poškodb. Takoj se je čina sumničilo ta dva v gostilno došla fanta. Pretkani 20letni Janez Fakin, posestnikov sin iz Zameškega št. 8, današnji obtoženec, se je ponudil družbi, potem ko so ranjene za silo zavezali, za voznika in je odpeljal izletnike na vozu domov. —

Začetkoma, kakor pravi E. Vovk, sploh ni hotel sprejeti za to uslugo nobene nagrade. Še isto noč sta se odpeljala učiteljica Kotnik in Klembas v bolnišnico v Novo mesto. Tam so jima izrezali šibre. Klembasu pa so eno teh pustili, tičečo v desni lopatici in drugo v vratu, Kotnik pa eno v desni roki. — Drugo jutro, dne 25. novembra 1912 so odvedli orožniki Fakina v zapor, to pa, ker so našli kakih 100 korakov od Fakinove hiše izstreljeno patrono, katera je bila iste vrste in od iste tvrdke, kakor one najdene pri hišni preiskavi Fakinovih. Pri Kresalovi hiši pa so našli zamašek iz izstreljene patrone, ki je bil narejen iz papirja lista »Slovenski Dom«, iz tega papirja so bili narejeni tudi drugi zamaški v pri Fakinu našlih patronah. Na ta list so naročeni pri tej hiši. Onstran ceste gostilne Kresov pa so se poznali sledovi stopinj. Te stopinje so se natanko primerjale s čevlji Janeza Fakina in se je ugotovilo, da so ti sledovi stopinje od nadebudnega Janeza Fakina. Tudi puško so našli v hlevu, ki je bila zamazana s svežim cestnim blatom. Pri razpravi je Karolina Zuh tudi izpovedala, da jo je Marija Pročnar, samska dekla na Leskovcu, kateri je Fakin tudi zaupal in katera je bila teden dni v zaporu, nagovarjala, naj drugače izpove, da nima nič od tega, ker bo drugače fant preveč zaprt. Terezija Jenškova iz Zameškega je v času, ko je sodna komisija zasliševala na licu mesta, nagovarjala okoli stoječe priče v prid Fakinu in jih napeljevala kakor Pročnarova h krivemu pričevanju. Vse to se je obdolženecem po zaslišanih pričah dokazalo. Kazenski senat je Janeza Fakina obsodil v 18mesečno ječo in v plačilo Kotnik 1000 K, Klembasu 140 K, Jankoviču 20 K in gostilničarju Kresovu 10 K. Pročnar je bila obsojena v šesttedensko, Jenškovec pa v dvomesečno ječo. S tem je ta predrzen napad končan.

— **Konferenca Vincencijeve družbe** se je ustanovila v Kamniku. Za predsednika je bil izvoljen g. nadučitelj J. Čenčič.

— **Ženski odsek šišenskega prosvetnega društva** uprizori v nedeljo, dne 9. t. m., v dvorani Blaž Potočnikove čitalnice pri Cebavu v Št. Vidu nad Ljubljano nabožno igro »Dve materi«. Igrokaz s petjem v štirih dejanjih. Lepi kostumi, ki so za to igro posebej naročeni, in pevske točke v igri bodo pripomogli igri do zaželenega uspeha. — Vstopnina: sedeži prve vrste 2 K, druge vrste 1 K, tretje vrste 80 h, četrte vrste 50 h, stojšče 30 h. — Začetek točno ob 4. uri popoldne. Blagajna se odpre ob 3. uri popoldne. Vstopnice se dode v predprodajo pri društvenem blagajniku in v društvenih prostorih.

— **Gospodinjki tečaj** se je pričel 5. t. m. na Rovih v »Društvenem domu«. Vodi ga gđna. učiteljica Minka Odlasek.

— **Odvetnik dr. Igo Janc** se je preselil 7. t. m. iz Postojne v Radovljico, kjer je prevzel pisarno pok. dr. Vilfana v hiši posojilnice v Radovljici.

— **K umoru v Št. Jerneju.** Skoraj pred enim letom je 13letni trgovski vajenec Kopitar na strahoten način umoril in po umoru zlorabil dekle v Št. Jerneju. Slučaj je bil že poleti pred porotnim sodiščem v Novem mestu. Ker je pa fantov zagovornik zahteval, da se izreče o fantovem duševnem stanju tudi graška fakulteta, se je obravnavala preložila. Izvedenci so sedaj dognali, da ni Kopitar odgovoren za svoje dejanje. Fant je epileptičen in njegov oče je bil pijanec, torej ni fant duševno normalen. Fanta torej ne bodo sodili.

— **Tesarsko-mojstrski izpit** je napravil pri tukajšnji c. dr. deželni vladi g. Josip Kregar iz Štepanje vasi.

VELIKANSKI KRAVALI V FRANCO-SKI POSLANSKI ZBORNICI.

Včeraj je vložil v zbornico vojni minister Etienne zakonski načrt, s katerim se uvede triletna vojaška služba. Takoj pri prvih besedah vojnega ministra je nastal na levi velik kralval in strašansko vpitje. Predsednik zbornice se je trudil na vse načine, da bi pomiril poslance, vse zastonj. Dočim so na desnici ploskali njegovim besedam, so socialisti na levi strašno vpili in tolkli s puliti po klopih. Takih kralvalov ni še francoska zbornica doživela. Navzoči so bili vsi poslanci. Socialisti so vpili na vojnega ministra: »To je blaznost!« Posebno se je odlikoval Jaures. Socialist Collin je zavpil nad vojnega ministra: »Kanalja!« Poslanci na desnici so klicali socialistom: »Prusi! Izdajalci!« Predsednik Deschanel je neprestano zvonil, a zaman. Nazadnje si je vendar priboril besedo za trezotek in izjavil, da prepušča odgovornost za te škandale socialistom in da se bo zbornica obrnila v tem vprašanju do ljudstva. Ko so začeli socialisti nato vpiti: »Doli z reakcijo, živeja internacionala«, so

jim odgovorili na desni: »Prusi, pojte v nemški državni zbor!« Ker se je začel kralval tudi na galerijah, so se vse izpraznile. Škandali so trajali 20 minut, nakar se je predlog odkazal posebnemu odseku.

Primorske vesti.

p. **Prestolonaslednik v Miramaru.** Za jutri pričakujejo v Miramaru prestolonaslednika Franca Ferdinanda z družino. V Miramaru ostane prestolonaslednik dva meseca.

p. **Stavka v tržaškem tehničnem zavodu.** V sredo popoldne je izbruhnila v tržaškem tehničnem zavodu stavka, ki se je udeležilo vse delavstvo. Vzrok stavke je postopanje inženirja Pühla, kateri odpušča delavce brez povoda; tudi v sredo je inženir pahnul na cesto več delavcev, vsled česar se je delavstva polotila nepopisna razburjenost. Takoj so proglasili stavko in vse delo je obstalo. Delavstvo je izvolilo odposlanstvo, ki naj bi posredovalo pri ravnatelstvu. Ravnateljstvo je sprejelo delavsko odposlanstvo kar na trgu pred tovarno in se za proteste delavstva niti zmenilo ni. Ravnatelj je kratkomalo naznanil, da so vsi delavci izpti in da dobe svoje knjižice pri obrtni oblasti. Brezobziren sklep ravnateljstva je itak razdraženo delavstvo le še bolj razkačil in konflikt le še poostil. Včeraj zvečer je šla delavska deputacija k tržaškemu namestniku Hohenlohu, da bi posredoval med njimi in tvrdko. Namestnik je izjavil, da bo imela danes uprava zavoda sejo, v kateri se bo sporno vprašanje rešilo. — Tudi v Reki so stopili pleskarji »Danubija« v stavko.

p. **Samostan za lazariste** na Gradu pri Mirnu se bo začel kmalu graditi. Material je vozijo na Grad. Zgradba bo stala okoli 100.000 K. Poslopje se bo nahajala za cerkvijo. Lice bo obrnjeno proti Renčam. Delo bo v enem letu končano.

Ljubljanske novice.

Ij **Umrl** je danes ob 1. uri popoldne deželni oficijal g. Avgust Selko. Bolehal je že nekaj časa. Nedavno se mu je napravil abces na glavi, a bil je tako slab, da ga ni bilo mogoče operirati. Pokojnik je bil blaga duša ter je zadnji čas posebno požrtvovalno sodeloval pri naši ljubljanski organizaciji in pri »Slovenski Straži«. Z njim izgubimo izvrstno moč, ki bi še marsikaj lahko koristila dobri stvari. Svetilo dragemu pokojniku večna luč!

Ij **Jubilej slovenskega igralca.** Gospod Danilo je praznoval včeraj 35letnico svojega umetniškega delovanja na odru slovenskega gledališča. Gosp. Danilo je pokazal v 35 letih na odru vse svoje umetniške sile in ustvaril nebrojno vrsto umetniških karakterjev. Gospod Danilo je eden najuporabnejših igralcev dobrih umetniških kvalitet, ne pretirava ne na desno ne na levo, posebno se odlikuje z dobro zadeto karakterizacijo in izborno masko. Včeraj je imel g. Danilo časten večer, za katerega si je izbral tragičen poem »Ljubezen treh kraljev«. Jubilar je nastopil v tem slaslopuvju ljubezni v vlogi starega kralja Arhibalda, katerega je igral s pravo umetniško silo. Gledališče je bilo polno in občinstvo je počastilo zaslužnega umetnika z dvema vencema, polno drugih darov in s tem, da ga je večkrat poklicalo na oder in ga ljubeznivo pozdravljalo. Snočni večer je bil gospodu Danilu živa priča, da zna občinstvo ceniti njegovo vztrajnost in zvestobo do slovenske igralske umetnosti.

Ij **Defraudant Evgen Kuss pred porotniki.** Danes stoji pred ljubljanskimi porotniki Evgen Kuss, 20 let star, pristojen v Celje, ki je bil zaposlen v pisarni kemične tovarne v Mostah. Ker je imel trgovinsko izobrazbo, je bil fant uporaben in je užival pri tvrdki G. Guilini veliko zaupanje. Vsak mesec je bil odposlan v tukajšnjo kreditno banko, da dvigne večjo svoto, od tu je pa moral iti na južni kolodvor, da poravna voznino za odposlano blago. Bilo je dne 2. novembra 1912, ko je dvignil obdolženec pri Kreditni banki 18.000 K. S tem denarjem je šel na južni kolodvor, da poravna voznino. Kakor sam priznava, se ga je nehote polotila med potjo nesrečna misel, z denarjem pobegniti. Obdolženec je res podlegel izkušnjam, čeravno, kakor trdi obdolženec, je imel dostikrat v rokah večje vsote, enkrat celo 30.000 K, ne da bi na to mislil denar poneveriti. Sedel je na državnem kolodvoru na gorenjski vlak ter se peljal na Bled, kjer je v hotelu »Triglav« kosil. Odtod se je peljal v Gorico, od tu v Benetke in Milan in končno v Švico, kjer se je v Genfu ustavil. Nadel si je razna tuja imena. Njegovo razkošno življenje je pa vzbudilo

sum pri tamošnji policiji, ki se je jela za mladega zapravljenca zanimati. Konečno je bil Kuss v nekem hotelu v Genfu aretiran in ljubljanskemu deželnemu sodišču izročen. Pri Kussu so dobili še 14.267 K gotovine in za 635 K dragocenosti, katere si je potoma nakupil. To dejanje in svojo lahkomisljenost obdolženec odkrito priznava.

Ij Koncerta »Glasbene Matice« »Mrtvaški ženini« se vršita, kakor že javljeno, danes in v nedeljo.

Ij Slovensko gledališče pripravlja opero »Tosko« z gđno. primadono Miro Koroščevo.

JUBILEJ RUSKE CARSKÉ RODOVNE ROMANOV.

Včeraj so se začele v Peterburgu slavnosti 300letnice, odkar vlada Rusko rodovina Romanov. V Peterburgu je naznanilo začetek slavnosti 21 strel iz kanonov peterburške trdnjave. Ob 11. uri dopoldne se je brala sveta maša v kasanski katedrali. Metropolit je sprejel cesarski sprevod pri vratih cerkve s križem in blagoslovljeno vodo. V tem trenutku so se oglasili zvonovi po vseh cerkvah. V predveči cerkve je prišla carskemu paru nasproti vsa duhovščina in pa antiohijski patriarh, ki je carja nagovoril. Ob 1. uri je bila slavnost končana, nakar so car, carinja, čarevič in Marija Fedorovna zapustili cerkev in se podali v zimsko palačo. Tudi v Pragi je imela ruska kolonija jubilejno slavnost v ruski cerkvi. Slavnosti so se udeležili: namestnik grof Thun, ruski, nemški, angleški in belgijski konzul. Po službi božji so se podali vsi k ruskemu konzulu in mu čestitali v imnu vlad k jubileju.

Telefonska in brzojavna poročila.

ZAVZETJE JANINE.

30.000 MOŽ VOJNIH VJETNIKOV.

Atene, 7. marca. Essad paša je predajni protokol podpisal. **33.000 mož s častniki vred postanejo vojni vjetniki.** Posadka se uda brezpogojno. Orožje, topovi in vojni material se izroči Grkom, istotako ranjeni in bolniki. — Ostanki bitolske armade so se umaknili v albanske gore, ker niso stali pod poveljstvom Essad paše.

V grškem taboru vlada vsled prestatih hudih bojov in nepopisnih naporov velikansko veselje. Vojski kličejo velikonočni pozdrav: »Hristos egerthe!« »Kristus je vstal!«

Kralj je poslal iz Soluna ministrskemu predsedniku Venizelosu brzojavno čestitko sledeče vsebine: »Bodi Bog zahvaljen, da je naša hrabra armada dosegla novo zmago. Globoko ginen čestitam ob tej priliki vladi in sem ponosen na slavo svojega naroda. — Georgios.«

Tudi na Kreti je vest o zavzetju Janine izzvala nepopisno navdušenje. Iz Carigrada dohaja poročilo, da je Essad paša zadnje dni dal v Janini obešiti bivšega grškega poslanca Surla in pet grških notablov, češ, da ljudstvo hujskajo. Grške zastave vihrajo tudi ob celi epirski obali.

O predaji se poročajo nadalje sledeče podrobnosti:

Essad paša je Diadoku sporočil, da se uda, 6. t. m. zjutraj. Dve uri nato je došla v grški glavni stan v Emin aga deputacija, v kateri se je nahajal tudi janinski grški metropolit, in prestolonasledniku sporočila, da je položaj posadke tako obupen, da se mora udati.

Janina je bila utrjena po načrtih Goltz paše, in sicer z osmimi forti: pri Mega Gardikon, Sandovici, samostanu Peristeras (17 topov), Bizaniji (36 topov), samostanu Gastrica (12 topov), otoku na janinskem jezeru (12 topov), vasi Perame (2 topova) in pri Sv. Nikolaju (6 topov).

Janinska posadka je zadnje čase večkrat izpadla. Boji so trajali osem dni in devet noči. Grški vojski so štiri dni ostali brez kruha in prenočevali v blatu. Turški napadi so bili siloviti.

Napad generala Sapuncakisa dne 9. decembra se je bil popolnoma ponesrečil. Sapuncakis je šel v pokoj in poveljstvo armade, ki se je pomnožila, tako da je štela končno 70.000 mož, je prevzel prestolonaslednik. Grki so zlo mili odpor vseh fortifikacijskih črt. **Izgube so velikanske.** V enem tednu je n. pr. ena sama divizija izgubila 1200 mož. 200 vojakov je nekoč vzelo žalošten konec med žičnimi ograjami pred fortom Bizani.

Tudi angleški listi pišejo, da so se Grki z izredno in občudovanja vredno hrabrostjo bili in pri Molišti Turke v šestdnevni bitki popolnoma porazili.

V današnji seji grške zbornice je ministrski predsednik Venizelos prebral brzojavke diadohove o zavzetju Janine in bil vsak čas od navdušenih vzklikov poslancev in galerije prekinjen. Med sejo je došla nova prestolonaslednikova brzojavka, ki naznanja že znane pogoje predaje. Oglasili so se vsi vodje opozicije in čestitali prestolonasledniku ter armadi. Predsednik je prestolonasledniku poslal brzojavno čestitko. Po koncu seje so se ministri, vsi poslanci, tudi opozicionalni, spremljani od velike množice, podali v prestolno cerkev, kjer se je opravila slovesna služba božja. Včeraj zvečer je bilo mesto razsvetljeno.

TURŠKA RACA.

Dunaj, 7. marca. Vest, ki jo je »Neue Freie Presse« iz Carigrada priobčila, da je turška križarica »Hamidie« potopila grške parnike s srbskimi vojaškimi transporti, je popolnoma izmišljena.

Na BOJIŠČU.

Carigrad, 7. marca. Uradno se poroča, da vojaške operacije povsod slejkoprej počivajo, le obstreljevanje Odri-na se nadaljuje. Zdravstveno stanje čet je baje povsod izborni.

London, 7. marca. »Daily Chronicle« poroča, da Turki sami priznavajo, da so bili na Gallipoliju vseskozi tepeni in so izgubili 12 topov.

Carigrad, 7. marca. Privatno se poroča, da so mošje polne ozebljih vojakov in da so 5. t. m. 200 vojakom amputirali ude.

NEVAREN POLOŽAJ V CARIGRADU.

Dunaj, 7. marca. Iz Carigrada prihaja poročilo, da je 30 turških častnikov čataldske armade zapustilo svoje pozicije in prišlo v Carigrad. O teh častnikih je znano, da se hočejo masševati radi umora Nazim paše. Baje se nahajajo v palači prestolonaslednika Wahide Edina, ki je zaveznik častniške lige. V Stambulu so na mošejah nabiti hujskajoči lepaki proti sedanji vladi. Varnostna služba v Carigradu, posebno v Stambulu, je pomnožena. Ceste, ki vodijo do Porte, straži vojaštvo in policija.

SKADRSKO VPRAŠANJE.

London, 7. marca. »Reuter« poroča iz Beograda, da se je črnigori sporočilo, da bodo velesile Skader črnigori priznale, ako zavzame mesto vsaj do konca slavnosti Romanovskega jubileja.

BALKANSKE ZVEZA GLEDE MIRU.

Sofija, 7. marca. Balkanske države bodo velesilam glede na njihovo posredovanje v prilog miru najbrž dale s odgovorile. Izve se, da balkanske države slejkoprej vztrajajo na vojni odškodnini. Na bojišču je nastopilo južno vreme. Dozdaj vlada na bojišču še mir.

IZJAVA DR. DANEVA.

Sofija, 7. marca. Dr. Danev je izjavil, da Bulgarija ne sklene s Turčijo miru, ako slednja 1. ne preda Odri-na, 2. ne plača vojne odškodnine in ne 3. prizna meje Midia — Rodosto.

KLOFAČ V BELGRADU.

Belgrad, 7. marca. Semkaj je došel poslanec Klofač, da izve mnenje vodilnih krogov glede vpostavljenja boljših odnosa z Avstro-Ogrsko. Od tu se poda Klofač v Sofijo.

RUSKEGA KONZULA PO POMOTI ZAPRLI.

Karlsruhe, 7. marca. V Mannheimu je policija na kolodvoru zaprla ruskega konzula Zur Mühlen, ki je bil namenjen k galadinerju na ruskem poslanstvu v Karlsruhe in je imel čez galauniformo oblečen črni paletot. Konzula so šele čez eno uro oprostili, ko se je bil legitimiral.

RUMUNSKO VPRAŠANJE.

Bukarešt, 7. marca. Ministrski predsednik Majorescu je v rumunski zbornici naznanil, da so velesile obljubile, da bodo njeno zadevo z Bulgarijo v 15 dneh rešile. Konference se bodo vršile najbrž v Peterburgu.

KAJ PRAVIJO O MIRU V CARIGRADU.

Carigrad, 7. marca. Ne da bi se spuščali v podrobnosti, izjavljajo krogi Porte, da je mirovno vprašanje ugodno in da je upati, da zavezniki odnehajo. Vesti o vezirski krizi se dementujejo.

JUBILEJ ROMANOV.

Peterburg, 7. marca. Jubilej Romanov se je po celi deželi na najslavesnejši način obhajal. Naroda je bilo toliko, da so ponekod morali sveto opravilo obhajati na prostem in manifest tudi na prostem prebrati. Posebno slovesno se je jubilej praznoval v Moskvi, Kijevu, Tiflisu in Rigi. Vesti pariških listov o atentatu na cara so gola izmišljotina.

Peterburg, 7. marca. Pred Kasanovo katedralo je skočil včeraj k carjevemu vozu neki umirovljeni kapitan ter je caru hotel izročiti prošnjo za vzgojo svojih otrok. Kapitana so aretirali, a ga potem zopet izpustili.

DEMONSTRACIJE V CERKVAH NA RUSKEM POLJSKEM.

Varšava. Ko so v tukajšnjih cerkvah in v cerkvah v provinci na vladni ukaz brali edikt o jubileju Romanov, so verniki demonstrativno pričeli peti nacionalne pesmi. Policija je udrila v cerkve in mnogo oseb aretirala.

CARJEVA AMNESTIJA.

Peterburg, 7. marca. Carjeva amnestija je mnogo manjša, kot se je pričakovalo. Popolnoma so pomiloščeni le literarni in drugi zločini, ki so bili kaznovani z zapornim ali izgubo državljanstvih pravic ter lažji slučajji razžaljenja veličanstva. Najtežji politični zločini in zločini nižje vrste so od amnestije izključeni.

AVSTRIJA IN RUSIJA. DEMOBILIZACIJA SE ŠE VEDNO NI ODREDILA.

Dunaj, 7. marca. Dasi se iz Peterburga poroča, da izide ukaz za demobilizacijo še ta teden in čaka samo še carjeve sankcije, so diplomatični krogi nekoliko vznemirjeni, ker ukaz še ni izšel in ker carski jubilejni manifest ne vsebuje nobenega pasusa o razmerju med Avstro-Ogrsko in Rusijo, kakor se je splošno pričakovalo. Boje se tudi, da ne bi Rusija vsled zavzetja Janine postala glede albanskega vprašanja še bolj intransigentna nego je že.

ZBORNICA.

Dunaj, 7. marca. Zbornica je krošnjarsko predlogo odkazala obrtnemu odseku. — Biankini je kazal na gospodarsko škodo, ki je vsled mobilizacije v Dalmaciji nastala in protestiral, da hočejo demobilizirati samo na severu, ne pa na jugu. Govornik obsoja balkansko politiko v Avstriji, zlasti pa albanski kongres v Trstu, na katerem se je oznanjal boj Jugoslovanom. Govornik ironizuje stremljenje naših državljanov, da dajo Albaniji avtonomijo, dočim so Hrvatski avtonomijo vzeli. — Nato se je zbornica pečala z zakonom o zapiranju trgovin. — Prihodnja seja se vrši šele 8. aprila.

OGRSKA NORIŠNICA.

Budimpešta, 7. marca. Zbornica je danes nadaljevala razpravo o volilni reformi in določila 30letno starostno dobo za volilno pravico. Vsi drugi izpreminjalni predlogi so se odklonili.

UGODNA RUSINSKO - POLJSKA POGAJANJA.

Dunaj, 7. marca. Rusinsko - poljska pogajanja zaradi volilne reforme v Galiciji ugodno napredujejo. Galiski deželni zbor se dne 18. t. m. skliče na kratko zasedanje, da reši proračun.

ATENTAT NA RUSKEGA KONZULA.

Pekin, 7. marca. Na ruskega konzula Zizikaru Afanasiewa so streljali kitajski vojski. Konzul je ranjen.

SMRTNA KOSA.

»Umrl je pri Sv. Trojici v Slov. goricah župnik g. Franc Puntner. Pogreb bo v ponedeljek ob 9. uri dopoldne.

Tržne cene.

Cene voljajo za 50 kg.

Budimpešta, 7. marca 1913.

Pšenica za april 1913	11-49
Pšenica za oktober 1913	12-19
Rž za april 1913	9-74
Rž za oktober 1913	9-68
Oves za april 1913	9-79
Oves za oktober 1913	9-63
Koruza za maj 1913	7-41
Koruza za julij 1913	7-73

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolejni.
Povzroča slast do jedi, okrepla živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.
Nad 8000 zdravniških priporočil.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
— TRST-Barkovije. —

759

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je moja ljubljena mati, gospa

Marija Šubie

včeraj, dne 6. marca ob pol 6. uri zvečer, previdena s sv. zakramenti v starosti 80 let mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage rajnice se vrši v soboto 8. marca iz Soteske št. 10 ob 4. uri popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

Predrago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

LJUBLJANA, 7. marca 1913.

Marija Šubie
hči.

Sanatorium Emona v Ljubljani, Komenskega ulica 4
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in voditelj: Dr. F. Bergano, primar. I. klr. odd. dež. boln.

Prvo kranjsko podjetje

za izvrševanje umetnega vezanja

in trgovina ročnih del

J. Repše & I. Jeršek

Ljubljana, Kongresni trg šte. 5.

Zaradi velike zaloge se pričeta dela Izvrševanje društven. zastav, trakov po tovarniških cenah prodajo. :: ter vseh cerkvenih paramentov.

Belo vezanje. — Predtiskarija.

Občezneno nizke cene. — Zunanja naročila se točno izvršujejo. — Ugoden nakup priložnostnih deril.

Pozor! 745 **Pozor!**

Dne 10. marca 1913 ob 9. uri dopoldne se bode v Wolfovi ulici št. 12 prodajala potom javne prostov. dražbe **velika množina čevljev.**

Ne zamudite ugodne prilike!

Cirkvenica

klimatiško zdravilišče in kopališče pri Reki ob Adriji.

Edino morskó kopališče ob Adriji s 300 metrov v morje segajočim izhojenim obrežjem z najfinejšim peskom.

Eldorado za slabotne otroke.

Obširne prospekte in pojasnila pošilja

Zdraviliška komisija.